

ЗНАЧЕННЯ СУБ'ЄКТИВНИХ ФАКТОРІВ ДЛЯ ПРАВ ЛЮДИНИ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ В УКРАЇНІ

Анатолій Євгенович ЩУДРО,

*канд. техн. наук, судовий експерт
Дніпропетровського науково-дослідного експертно-
криміналістичного центру МВС України*

Вплив суб'єктивних чинників на діяльність судових експертів має величезне значення для практики судочинства. Наукові та методичні аспекти цієї проблеми активно розробляються професійними судовими експертами та науковими співробітниками.

З точки зору дотримання закріплених міжнародними конвенціями про захист прав людини та громадянина принципів (право на справедливий судовий розгляд та обов'язок держав проводити ефективне розслідування будь-яких порушень основних прав людини), кожна людина має право розраховувати, що при проведенні судової експертизи будуть застосовані одні й ті самі методики незалежно від того, яка судово-експертна установа або який залучений експерт, буде проводити дослідження.

Кожна людина має право можливість ознайомитися зі змістом застосованої судово-експертної методики та характеристиками використаних технічних засобів. Це накладає на законодавство та на судово-експертну практику обов'язок забезпечити високий рівень наукової обґрунтованості застосовуваних методик судово-експертного дослідження та доступ до опису методики всіх зацікавлених учасників кримінального, цивільного та адміністративного процесу [1, с. 45-85].

Великий вплив на суб'єктивне ставлення експерта до результатів свого дослідження та формулювання висновків здатне вплинути на презумпцію невинності особою, що призначила експертизу.

Так, у багатьох супровідних документах при вказівці на обставини справи неправомірно стверджується про скоєння особи, що перевіряється, інкримінованого йому злочину. Таке твердження здатне суттєво вплинути на сприйняття ознак та властивостей досліджуваних об'єктів і, як наслідок, висновку судового експерта. Експертні помилки, які допускаються у зв'язку з впливом інформації про обставини справи, трапляються у багатьох видах судових експертиз. У судового експерта може сформуватися психологічна домінанта, спрямовану максимально швидке встановлення винної особи. У таких випадках відбуваються неусвідомлене перебільшення значущості ідентифікаційних або діагностичних ознак, що збігаються, і ігнорування наявних відмінностей.

Слід зазначити, вплив суб'єктивних чинників, головним чином психологічного характеру, негативно позначається навіть на висновках традиційних видів судових експертиз. Зокрема, численні дослідження та експерименти, проведені зарубіжними вченими, показали високий рівень впливу так званого «людського фактору» на результати дактилоскопічної ідентифікації [6, с. 851-867].

Простих рішень, які б суттєво знизити негативний вплив суб'єктивних факторів на достовірність експертних висновків, на жаль, немає. Необхідність подальших досліджень впливу «людського фактору» в галузі судової експертизи є очевидною і дуже актуальною.

Суб'єктивні чинники можуть істотно вплинути на достовірність висновків судового експерта. Для забезпечення високої якості судово-експертної діяльності необхідно здійснити низку заходів, спрямованих на виключення або суттєве зниження впливу суб'єктивних факторів на висновки судового експерта. До цих заходів можна віднести подальше вивчення психологічних аспектів діяльності судового експерта та здійснення постійного моніторингу експертних помилок.

Список використаних джерел:

1. Судебная экспертиза: типичные ошибки. Под ред. Россинской Е.Р. М.: Проспект. 2014.
2. Fritz P et all. Variability and subjectivity in the grading process for evaluating the performance of latent fingerprint detection techniques. Journal of forensic Identification. 2015;65(5):851-867.